

پدید آورندگان آزمون طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
فارسی	مهدی آسمی- محسن اصغری- حنیف افخمی ستوده- علیرضا جعفری- عبدالحمید رزاقی- مریم شمیرانی- سیدجمال طباطبایی نژاد- کاظم کاظمی- سعید گنج بخش زمانی- الهام محمدی- مرتضی منشاری- حسن وسکری
دین و زندگی	محبوبه ابتسام- ابوالفضل احدزاده- امین اسدیان پور- محمد رضایی بقا- سیدعباس شبستری- محمدرضا فرهنگیان- وحیده کاغذی- مرتضی محسنی کبیر- فیروز نژادنجف
زبان انگلیسی	الهام آخوندی - شهاب اناری- میرحسین زاهدی- عبدالرشید شفیعی- علی شکوهی- روزبه شهلائی مقدم- رضا کیاسالار- جواد مؤمنی

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار (۳)	محمد بحیرایی، امیر زراندوز، مهسا عفتی، فاطمه فهیمیان
ریاضی و آمار (۳) - آزمون شاهد	برگزیده از سؤالات کتاب آبی ریاضی پایه دوازدهم
علوم و فنون ادبی (۳)	رضا جاننار کهنه شهری، علیرضا جعفری، سیدجمال طباطبایی نژاد عارفه سادات طباطبایی نژاد، فرهاد علی نژاد، حمید محدثی، اعظم نوری نیا
علوم و فنون ادبی (۳) - آزمون شاهد	برگزیده از سؤالات کتاب آبی علوم و فنون ادبی پایه دوازدهم
عربی زبان قرآن (۳)	محمدصادق محسنی، سید محمدعلی مرتضوی، رضا معصومی
عربی زبان قرآن (۳) - آزمون شاهد	برگزیده از سؤالات کتاب آبی عربی پایه دهم، یازدهم و دوازدهم
تاریخ (۳)	سیدعلیرضا احمدی، علی محمد کریمی، آزاده میرزایی، بهروز یحیی
جغرافیا (۳)	محمدعلی خطیبی، فاطمه سخایی، محمدابراهیم مازنی، آزاده میرزایی، بهروز یحیی
جامعه‌شناسی	آزیتا بیدقی، پارسا حبیبی، ارغوان عبدالملکی
فلسفه	موسی اکبری، فرهاد علی نژاد، حمید محدثی
فلسفه - آزمون شاهد	برگزیده از سؤالات کتاب آبی فلسفه پایه دوازدهم

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار
فارسی	الهام محمدی	الهام محمدی	محسن اصغری، مریم شمیرانی، مرتضی منشاری، طنین زاهدی کیا، کیمیا طهماسبی
دین و زندگی	امین اسدیان پور، سیداحسان هندی	محمد رضایی بقا	صالح احصایی، سکینه گلشنی، محمدابراهیم مازنی
معارف اقلیت	دیورا حاتانیان	دیورا حاتانیان	—
زبان انگلیسی	جواد مؤمنی	جواد مؤمنی	عبدالرشید شفیعی آناهیتا اصغری، فریبا توکلی
ریاضی و آمار (۳)	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی فروشان، حمید زرین کفش، فاطمه فهیمیان
علوم و فنون ادبی (۳)	نسرین حق پرست، فرهاد علی نژاد، حمید محدثی	نسرین حق پرست، فرهاد علی نژاد، حمید محدثی	مرتضی منشاری، حسن وسکری
عربی زبان قرآن (۳)	سیدمحمدعلی مرتضوی	سیدمحمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی
تاریخ	میلااد هوشیار	میلااد هوشیار	سیدعلیرضا احمدی، محمدابراهیم مازنی
جغرافیا	محمدعلی خطیبی بایگی	محمدعلی خطیبی بایگی	محمدابراهیم مازنی
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	ارغوان عبدالملکی	آزیتا بیدقی، محمدابراهیم مازنی
فلسفه	موسی اکبری	موسی اکبری	فرهاد علی نژاد، حمید محدثی، طنین زاهدی کیا

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	الهام محمدی، فاطمه منصور خاکی (عمومی)، سارا شریفی (اختصاصی)
مسئول دفترچه	فرهاد حسین پوری (عمومی)، زهرا دامیار (اختصاصی)
فیلتر دفترچه اختصاصی	محمد ابراهیم مازنی
گروه مستندسازی	مدیر: مریم صالحی، مسئول دفترچه: لایلا ایزدی (عمومی) زهره قموشی (اختصاصی)
حروف چین و صفحه‌آرا	لایلا عظیمی (اختصاصی) زهره فرجی (عمومی)
ناظر چاپ	حمید عباسی

فارسی ۳

۷- (شیف افیمی ستوره)

در گزینه «۴» بعد از «خמוש»، فعل «باش» به قرینه معنوی حذف شده است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: مصرع دوم کلاً بدل است برای «مردان راه» و حذف به حساب نمی‌آید.

گزینه «۲»: حذف فعل صورت نگرفته است.

گزینه «۳»: حذف فعل صورت نگرفته است.

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۸- (مریم شمیرانی)

می‌زنی به شمشیرم: مرا به شمشیر می‌زنی. (مفعول)

دست ندارم از فتراک: دست از فتراک ندارم. (مضاف‌الیه)

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۱۵)

۹- (مرتضی منشاری - اربیل)

ترکیب‌های اضافی گزینه «۲»: ۱- عکس خیال ۲- خیالت ۳- آفتاب چشم ۴- چشمم

۵- خواب چشم ۶- چشمم

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: ۱- دلم ۲- گره زلف ۳- زلف دلارام ۴- سر آتش ۵- سر آب

گزینه «۳»: ۱- طبعم ۲- لعل تو ۳- رُخت ۴- چشمه خورشید ۵- خورشید

درخشانی‌ها

گزینه «۴»: ۱- سلسله مو ۲- موی دوست ۳- حلقه دام ۴- دام بلا

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۳۶)

۱۰- (مریم شمیرانی)

صدای قدم خواهش: مضاف‌الیه مضاف‌الیه / تیش قلب شب آدینه: مضاف‌الیه مضاف‌الیه،

مضاف‌الیه مضاف‌الیه / جریان گل میخک: مضاف‌الیه مضاف‌الیه / صدای متلاشی شدن

شیشه شادی: مضاف‌الیه مضاف‌الیه، مضاف‌الیه مضاف‌الیه / پاره‌پاره شدن کاغذ زیبایی:

مضاف‌الیه مضاف‌الیه ← ۷ وابسته وابسته

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه‌های ۶۵ تا ۶۷)

۱- (الهام ممدری)

تعبیر: بیان کردن، شرح دادن، بازگویی / قاش: قاش، قسمت برآمده جلوی زین؛ کوهه زین / بزم: محفل، ضیافت / شرزه: خشمگین، غضبناک

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۲- (لاطم کاطمی)

گزینه «۱»: تداعی: یادآوری، به خاطر آوردن / گزینه «۲»: آوند: آونگ، آویخته، آویزان /

گزینه «۴»: انابت: بازگشت به سوی خدا، توبه، پشیمانی

(فارسی ۳، لغت، ترکیبی)

۳- (شیف افیمی ستوره)

در بیت صورت سؤال و گزینه «۱» «همت» به معنی «اراده، قصد و پشتکار قوی» به کار رفته است.

در سایر گزینه‌ها «همت» به معنای «توجه قلب با تمام نیروی روحی به خداوند و دعا از صمیم قلب» به کار رفته است.

(فارسی ۳، لغت، صفحه ۲۸)

۴- (عبدالمیر رزاقی)

املای صحیح کلمه عبارت است از: مُطاع و فرمانروا (متاع: جنس، کالا)

(فارسی ۳، املا، صفحه ۱۳)

۵- (حسن وسکری - ساری)

املای صحیح کلمه «ظن» است.

(فارسی ۳، املا، صفحه ۴۶)

۶- (الهام ممدری)

املای صحیح کلمات عبارت‌اند از: «گزاری، بی‌تأمل، قضا، صلاح».

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۱۵- (مسن اصغری) تشریح گزینه‌های دیگر گزینه «۱»: قصه شیرین فرهاد: احمد عربلو / گزینه «۲»: فی حقیقة العشق: شهاب‌الدین سهروردی / گزینه «۴»: مثل درخت در شب باران: محمدرضا شفیعی کدکنی (م). سرشک (فارسی ۳، تاریخ ادبیات، ترکیبی)	۱۱- (مسن اصغری) «شد» فعل اسنادی است و «سرو» نقش مسندی دارد. [آن شاخک] سرو سهی بالا شد. (فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)
۱۶- (مریم شمیرانی) مفهوم صورت سؤال و گزینه «۲» به «از خود بی خود شدن و بی خبری عاشق» اشاره دارند. (فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۵)	۱۲- (سعید کنج‌نشین/زمانی) بیت «ج»: اسلوب معادله دارد و بین دل با فانوس، و بین راز عشق با شمع معادله برقرار شده و مصراع دوم مصداقی برای مصراع اول است. بیت «ب»: حسن تعلیل: در طی روز علت سکوت و خاموشی ما، این است که همه نفس ما صرف آه سحری می‌شود. بیت «د»: تناقض (پارادوکس) دارد: مایه سرور بودن غم بیت «الف»: بین «دست و مست و هست» جناس دیده می‌شود. (فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)
۱۷- (علیرضا یعفری - شیراز) اگر سخن (مثل آب) از اندیشه (مثل ظرف) ترشح نکند (یعنی اگر سخن نگویم)، غم دود از دل من برمی‌آورد. مفهوم این بیت دقیقاً با مفهوم بیت صورت سؤال یکسان است. (فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۳۵)	۱۳- (مرتضی منشاری - اردبیل) تشبیه (اضافه تشبیهی): نقد روان / ایهام: روان ۱- جان، ۲- جاری. تشریح گزینه‌های دیگر گزینه «۱»: تشبیه: گلبن نظیر اوست / ایهام ندارد. گزینه «۳»: «مهر» ایهام تناسب دارد / تشبیه ندارد. گزینه «۴»: ایهام، «باز» دوم / تشبیه ندارد. (فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)
۱۸- (مریم شمیرانی) این بیت می‌گوید که عقل از عنایت خدا فهم دارد اما باقی ابیات می‌گویند که عقل امکان درک خدا را ندارد و از این جهت با بیت صورت سؤال قرابت دارند. (فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۱۰)	۱۴- (سیدیمال طباطبائی نژاد) «دور از تو» ایهام دارد: ۱- در هجران تو ۲- دور از تو باد. «سینه» مجازاً «دل» تشریح گزینه‌های دیگر گزینه «۱»: کنایه دارد «گل زدن در» کنایه از «بستن» ولی بیت جناس تام ندارد. در مصراع دوم «گل» است نه گل و بین «گل و گل» جناس ناهمسان وجود دارد. گزینه «۲»: تشبیه دارد: «هر کس در انتظام دنیا شتاب دارد مانند مرغی است که به دلیل تپیدن، بند خود را سخت سازد.» ولی بیت اسلوب معادله ندارد، مصراع دوم جمله وابسته است و دو جمله مستقل ساده نیست. گزینه «۴»: بیت حسن تعلیل دارد؛ چون علت سرخی صبح غیر واقعی بیان شده است اما بیت تضاد ندارد. (فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)
۱۹- (مریم شمیرانی) در صورت سؤال امید به پیشرفت و بهتر شدن وجود دارد اما پیام گزینه «۲» تغییر شرایط از مناسب به نامناسب دیده می‌شود. در گزینه‌های دیگر نیز همچون شعر صورت سؤال امید به بهتر شدن، پیام اصلی بیت است. (فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۲۰)	

۲۰-

(مریم شمیرانی)

در گزینه «۲»، مفهوم مشترک دو بیت اشاره به این سخن مشهور است: کل شیء یرجع الی اصله ...

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: بیت اول: وجود تو مهم است نه گذر عمر من.

بیت دوم: از آن جسم پاک دور نیست که جسمش بر خاک و روحش بر افلاک باشد.

گزینه «۳»: بیت اول: هر کسی قابلیت شنیدن اسرار مرا ندارد.

بیت دوم: بدون سخن، از اسرار من آگاه هستی.

گزینه «۴»: بیت اول: خامان از حال عارفان واصل بی‌خبرند.

بیت دوم: افسوس و دریغ دیگران را می‌شنوم که می‌گویند، این انسان باتجربه با آرزویی خام نابود شد.

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه‌های ۳۶ و ۴۷)

۲۱-

(مرتضی منشاری - اردبیل)

مفهوم ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»، به پایداری عشق و محبت معشوق اشاره دارند اما بیت گزینه «۳» می‌گوید که ممکن است روزی، مهر و محبت معشوق از دل اندوهگین عاشق بیرون رود.

(فارسی ۳، مفهوم، مشابه صفحه ۵۷)

۲۲-

(مهروی آسمی - تبریز)

گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» به مفهوم جان‌فشانی عاشق در برابر معشوق اشاره دارند.

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۲۰)

۲۳-

(شیف افخمی ستوره)

بیت صورت سؤال می‌گوید که یار این قدر زیبا است که زیبایی دیگر خوبان باعث خجالتشان می‌شود یعنی او از همه خوبان بهتر است و این معنی در گزینه «۳» هم دیده می‌شود وقتی می‌گوید که سرو از قامت یار خجالت می‌کشد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: زیبایی خوبان شوری خاص ایجاد می‌کند.

گزینه «۲»: در بند لباس نباش.

گزینه «۴»: هر جا خوبی است، از یار است.

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۲۰)

۲۴-

(حسن وسکری - ساری)

در عبارت صورت سؤال به ملامت عقل و آن‌چه در محدوده عقل می‌گنجد، می‌پردازد و ابیات گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴» نیز به تقبیح عقل پرداخته‌اند، اما بیت گزینه «۱» می‌گوید: «تا تو را دیدم، عقل و هوش خود را از دست دادم.»

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۲»: با راهنمایی‌های عقل، هر آن‌چه هست بر من سخت می‌گردد.

گزینه «۳»: استدلال‌های عقلی مرا پریشان کرده است.

گزینه «۴»: هر آن‌چه که به ترمیم عقل، می‌پردازم، باز هم بدتر می‌شود و ویران‌تر می‌گردد.

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۷۳)

۲۵-

(مریم شمیرانی)

دست از تعلقات کشیدن برای رسیدن به آستان یار، پیام مشترک صورت سؤال و گزینه «۲» است.

(فارسی ۳، مفهوم، صفحه ۵۶)

دین و زندگی (۳)

۲۶-

(امین اسریان‌پور)

با توجه با آیه شریفه «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ...». افرادی که خدا را از روی تردید، بر یک جانب و کناره‌ای می‌پرستند، مشمول «خسران المبین» هستند.

(دین و زندگی دوازدهم، درس ۳، صفحه ۳۴)

۲۷-

(محبوبه ایتسام)

با توجه به معنای هریک از مصراع‌های بیت، ابری که از خود آب ندارد (وجودش از خودش نیست)، چگونه می‌تواند به دیگری وجود دهد؟ (کسی که وجودش جزء ذاتش نباشد و ذاتاً موجود نباشد، نمی‌تواند به دیگری وجود دهد).

اگرچه این بیت به طور کلی، مفهوم مقدمه دوم استدلال نیازمندی در پیدایش را بیان می‌دارد، اما هر یک از مصراع‌ها، معنای خاص خود را نیز دارند.

دلیل نادرستی گزینه «۱» و «۳»: این بیت اشاره می‌کند ما برای وجود یافتن به غیر محتاجیم، نه وجودبخشیدن.

(دین و زندگی دوازدهم، درس ۱، صفحه ۷)

(امین اسرین پور)

-٣٢

مطابق با فرموده حضرت علی (ع): «خدا هیچ کس را همانند کسی که به او مهلت داده، امتحان و آزمایش نکرده است» و «چه بسا احسان پیاپی خدا کسی را گرفتار کند و پرده پوشی خدا او را مغرور سازد.»

(دین و زندگی دوازدهم، درس ٦، صفحه ٧٩)

(ممد رضا فرهنگیان)

-٣٣

آیه «قد جاءکم بصائر...» بیانگر این است که خداوند، رهنمودها و دلایل روشن خود را برای ما انسان‌ها می‌فرستد و این انسان است که براساس «تفکر و تصمیم» با این رهنمودها مواجه می‌شود. او هم می‌تواند تصمیم به مخالفت و نادیده گرفتن آن‌ها بگیرد و هم می‌تواند با نظر و تصمیم درست، به انتخاب صحیح دست زند و به نفع خویش گام بردارد. آیه ذکر شده، بیانگر داشتن قدرت تفکر و تصمیم‌گیری از نشانه‌های اختیار انسان است.

(دین و زندگی ٣، درس ٥، صفحه‌های ٥٦ و ٥٧)

(وفیة کاغزی)

-٣٤

خداوند می‌فرماید: «اگر مردم شهرها ایمان آورده و تقوا پیشه می‌کردند، همانا برایشان برکاتی از آسمان و زمین می‌گشودیم، ولی تکذیب کردند، پس آنان را به کیفر آن چه مرتکب می‌شدند، گرفتار ساختیم.»

(دین و زندگی ٣، درس ٦، صفحه ٧٢)

(ممد رضا یق)

-٣٥

انسان، همواره بر سر دوراهی بندگی خداوند و بندگی هوای نفس و شیطان قرار دارد و زندگی، صحنه انتخاب یکی از این دو راه است. خداوند با لحن استفهام، عهد خود را به انسان غافل یادآور می‌شود و می‌فرماید: «الم اعهد الیکم یا بنی آدم» و در ادامه، علت و سبب نادرستی بندگی شیطان را با معرفی دشمن آشکار بودن او، بیان می‌کند: «أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ».

(دین و زندگی ٣، درس ٤، صفحه ٤٣)

-٢٨

(محبوبه ایتسام)

قرار گرفتن تمایلات درونی فرد در جهت رضای الهی، بیانگر بعد فردی توحید عملی است. عدم دنباله‌روی همگان از تمایلات دنیوی بیانگر بعد اجتماعی توحید عملی است و آیه مذکور با بعد اجتماعی توحید عملی ارتباط دارد.

(دین و زندگی دوازدهم، درس ٣، صفحه‌های ٣٢، ٣٤ و ٣٥)

(ممد رضا یق)

-٢٩

نکته قابل توجه در «فرو ریختن دیوار کج»، مفهوم تناسب قضای الهی و قدر الهی است که در آیه «إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ»: «ما هر چیزی را بر اساس اندازه‌ای آفریدیم»، مورد تأکید واقع شده است.

(دین و زندگی دوازدهم، درس ٥، صفحه‌های ٦١ و ٦٢)

(محبوبه ایتسام)

-٣٠

مسبب شکوفایی استعدادها، تفکر و اندیشه است و با عبارت شریفه «افضل العبادة ادمان التفکر...» ارتباط معنایی دارد. تفکر در ذات الهی در عبارت «لا تفکروا فی ذات الله» از اندیشه مستثنی شده است.

(دین و زندگی دوازدهم، درس ١، صفحه‌های ٢ و ١٣)

(ابوالفضل امیرزاده)

-٣١

خداوند در قرآن کریم به پیامبر (ص) در آیه «قُلْ إِنَّمَا أَعْطُكُمْ بِوَأحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَشْنُو و فرادی...» می‌فرماید که: «(به بندگانم) بگو شما را فقط یک موعظه می‌کنم، [و آن] این‌که به صورت جمعی و فردی برای خدا قیام کنید...». برای این‌که عمل برای خداوند خالص شود، لازم است نخست، اخلاص در اندیشه تحقق یابد.

(دین و زندگی دوازدهم، درس ٤، صفحه‌های ٣٣ و ٣٤)

۳۶-

(مرتضی مفسر کبیر)

این که انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، معرفتی عمیق و والاست که در نگاه نخست مشکل به نظر می آید، اما هدفی قابل دسترس است، به خصوص برای جوانان و نوجوانان که پاک و صفای قلب دارند. اگر قدم پیش بگذاریم و با عزم و تصمیم قوی حرکت کنیم، به یقین خداوند نیز کمک خواهد کرد و لذت چنین معرفتی را به ما خواهد چشاند و این موضوع را می توان در آیه شریفه «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ» جست و جو کرد.

(دین و زندگی ۳، درس های ۱ و ۶، صفحه های ۱۳ و ۷۱)

۳۷-

(سیدعباس شبستری)

آنان که به دقت و تأمل در جهان هستی می نگرند، در هر چیزی خدا را مشاهده می کنند و علم و قدرت او را می بینند: «دلی کز معرفت...»؛ اما اگر کسی گرفتار غفلت شد و چشم اندیشه را به روی جهان بست، آیات الهی را نخواهد پذیرفت و دل به مهر او نخواهد داد: «مهر رخسار تو...»

(دین و زندگی ۳، درس های ۱ و ۴، صفحه های ۱۱، ۳۶ و ۴۷)

۳۸-

(فیروز نژادنیف - تبریز)

چون بنا به ساختمان وجود داده است، رابطه جهان با خدا مانند رابطه مسجد و بنا نیست. توجه کنید که گزینه های «۱»، «۲» و «۴» تفاوتها را بیان کرده است، در حالی که صورت سوال، علت تفاوت را خواسته است.

(دین و زندگی ۳، درس ۱، صفحه های ۹ و ۱۰)

۳۹-

(فیروز نژادنیف - تبریز)

این حدیث امام علی (ع) که می فرماید: «عقل، سپهسالار لشکر خدای رحمان است و هوی راهبر لشکر شیطان و انسان کشیده شونده میان این دو...» بیان گر تقویت روحیه حق پذیری است و کسی که روحیه حق پذیری دارد و در مقابل حق تسلیم است، به آسانی وارد مسیر بندگی می شود.

(دین و زندگی ۳، درس ۴، صفحه ۴۸)

۴۰-

(ویدیه کاغزی)

یکی از جلوه های توفیق، نصرت و هدایت الهی به دنبال تلاش و مجاهدت است. امتحان الهی برای این است که انسان در موقعیتی قرار گیرد و صفات درونی خود را بروز دهد و درستی و نادرستی آن چه را که ادعا کرده، مشخص سازد. خداوند سنت و قانون خود را بر این قرار داده که هر کس هر کدام از این دو راه را برگزیند (حق یا باطل)، بتواند از امکاناتی که خدا در اختیارش قرار داده، استفاده کند تا در همان مسیری که انتخاب کرده است، به پیش رود و باطن خود را آشکار کند.

(دین و زندگی ۳، درس ۶، صفحه های ۷۶ و ۷۷)

۴۱-

(ویدیه کاغزی)

دچار تردید شدن و از میان چندین راه و چندین کار، یکی را انتخاب کردن به موضوع تفکر و تصمیم مربوط است. خجلت و آزمون به احساس رضایت یا پشیمانی مربوط است. پذیرش آثار و عواقب عمل از نتایج مسئولیت پذیری است.

(دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه ۵۶)

۴۲-

(فیروز نژادنیف - تبریز)

اطراف ما پر از قضاها و قدرهای متفاوت است و ما نمی توانیم از مطلق قضا بگریزیم، اما از یک قضای خاص می توان به قضای دیگر فرار کرد.

(دین و زندگی ۳، درس ۵، صفحه های ۶۰ و ۶۱)

۴۳-

(ممد رضا بقا)

«واحد قهار» بودن خداوند که در آیه ۱۶ سوره رعد: «هُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ» بیان شده، به معنای آن است که خداوند جای خالی برای غیر باقی نگذاشته است تا آن غیر، خود را نشان دهد.

دقت شود که در این عبارت، به «عمق» اشاره ای نشده است. (رد گزینه های ۱ و ۴)
طبق سخن امام رضا (ع): «مَنْ لَمْ يَشْكُرِ الْمُنْعِمَ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ، لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ»، حقیقت ناسپاسی در برابر انسان نعمت دهنده، ناسپاسی در برابر خداوند است.

(دین و زندگی دوازدهم، درس ۲، صفحه های ۲۱، ۲۱ و ۲۶)

زبان انگلیسی ۳

-۴۴

(ممنبر رضایی‌ریقا)

در قرآن کریم طلب آموزش فرزندان یعقوب (ع) از پدرشان، به عنوان نمونه‌ای از تأیید توسل یاد شده است، (نه شفاعت در آخرت). حضرت یعقوب (ع) نیز به آنان وعده دعا داد. یعنی توسل به پیامبران و طلب دعا از آنان، شرک، کفر و خلاف اسلام نیست. اما تکفیری‌ها معتقدند کسانی که چنین اعتقاداتی دارند، کافر هستند و مسلمان محسوب نمی‌شوند.

توانایی شفا بخشی یا استغفار تنها به زمان حیات دنیوی پیامبر اسلام (ص) اختصاص ندارد و پس از رحلت ایشان نیز استمرار دارد. به عبارت دیگر روح مطهر رسول خدا (ص) پس از رحلت زنده است و می‌تواند به انسان‌ها یاری برساند.

(دین و زندگی دوازدهم، درس ۲، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

-۴۵

(ممنبر رضایی‌ریقا)

جوامع بشری، امروز از نظر صنعت و فناوری پیشرفت فراوانی کرده‌اند و این جوامع را نمی‌توان از این جهت با جوامع گذشته مقایسه کرد. در ابتدا به نظر می‌رسد که امروزه کمتر کسی گرفتار شرک باشد و از این جهت بشر در مسیر پیشرفت می‌باشد، اما یک واقعیت تلخ در این‌جا وجود دارد و آن این است که گرچه شرک در قالب بت‌پرستی و مانند آن در میان بیش‌تر جوامع وجود ندارد، اما انواع دیگری از شرک که بسیار پیچیده‌تر از شرک قدیم است، در میان بشر به چشم می‌خورد.

امروزه، بسیاری از انسان‌ها خود را مالک و ولی و پرورش‌دهنده (رب) جهان می‌پندارند (انسان محوری)، که از جمله پیامدهای طبیعی آن، تخریب محیط زیست و آلوده شدن طبیعت است.

دقت شود که پیدا شدن جوامع بسیار فقیر در کنار جوامع بسیار ثروتمند و مانند آن‌ها نیز از پیامدهای اجتماعی انسان‌محوری است، نه پیامدهای طبیعی.

(دین و زندگی دوازدهم، درس ۳، صفحه ۳۶)

-۴۶

(یوار مؤمنی)

ترجمه جمله: «آیا آن مرد بسیار نحیف را به خاطر می‌آوری که به دلیل عکسی که به او از پدر متوفایش نشان داده شد، زد زیر گریه؟»

نکته مهم درسی

در بخش اول جمله با انسانی که نقش فاعلی دارد سر و کار داریم، پس باید در جای خالی اول از "who" یا جایگزین آن "that" استفاده کنیم. با این فرض به راحتی دو گزینه «۱» و «۴» را رد می‌کنیم. در جای خالی دوم با "picture" که غیر انسان است مواجهیم، پس باید از "which" یا معادل جایگزین آن "that" استفاده کنیم.

(رد گزینه «۲»)

(گرامر)

-۴۷

(علی شکوهی)

ترجمه جمله: «جایزه‌ای به آن افسر پلیسی داده شد که به راننده گرفتار شده در ماشین در حال سوختن کمک کرد.»

نکته مهم درسی

با تطبیق نهاد "an award" با فعل "give" مشخص می‌شود که با یک جمله مجهول مواجه هستیم. فقط گزینه «۴» دارای ساخت مجهول است.

(گرامر)

-۴۸

(یوار مؤمنی)

ترجمه جمله: «فکر می‌کنم، با توجه به اینکه او معمولاً از خاطراتش از ملیورن صحبت می‌کند، معلم انگلیسی ما بارها به استرالیا رفته است، نرفته است؟»

نکته مهم درسی

"s" می‌تواند هم مخفف "is" باشد هم "has". وقتی اسم مفعول (در این‌جا "been") داشته باشیم، پس "s" مخفف "has" خواهد بود و باید "has" را به شکل منفی در آوریم. توجه داشته باشید که دنباله سوالی را باید برای جمله اصلی بسازیم نه "I think" (رد گزینه «۱»).

(گرامر)

۵۴- (پوار مؤمنی) ترجمه جمله: «رفتارهایی که ناشایست محسوب می‌شوند و نتایجی که از پی آن‌ها می‌آیند از پیش به ما اطلاع داده شده‌اند.» (۱) پیش، پیشرفت (۲) ملاحظه (۳) بینش (۴) بازگشت (واژگان)	۴۹- (شهاب اناری) ترجمه جمله: «ما که در وسط آن همه سر و صدای موتور گیر افتاده بودیم، مجبور بودیم فریاد بزیم تا صدای یکدیگر را واضح بشنویم.» (۱) پاسخ دادن (۲) احترام گذاشتن (۳) فریاد زدن (۴) اشاره کردن (واژگان)
۵۵- (میرمسین زاهدی) ترجمه جمله: «پس سؤال این است: چیزهای واقعاً ابتدایی (اساسی) کدامند؟ همان قالب‌های سازنده اساسی که جهان ما از آن‌ها ساخته می‌شود.» (۱) متوسط (۲) نامعمول (۳) گران (۴) ابتدایی، اساسی (واژگان)	۵۰- (عبدالرشید شفیعی) ترجمه جمله: «وقتی در اتاق نشیمن نشسته بودیم، مادرمان وارد شد. او از دیدن ما خوشحال شد درحالی که همه را با محبت بغل می‌کرد.» (۱) بغل کردن، به آغوش گرفتن (۲) آرام کردن (۳) دویدن (۴) اهمیت دادن (واژگان)
۵۶- (رضا کیاسالار) ترجمه جمله: «با توجه به اینکه وقت زیادی صرف بدنسازی می‌کنی، مهم است گوشت و تخم‌مرغ بخوری، چون آن‌ها حاوی پروتئین و ویتامین هستند.» (۱) تعریف کردن (۲) شناسایی کردن (۳) تمرین کردن (۴) حاوی بودن (واژگان)	۵۱- (میرمسین زاهدی) ترجمه جمله: «رئیس‌جمهور مکرراً بیان کرده که اقتصاد استرالیا وابسته به محیط‌زیست سالم و یاری‌گر آن است.» (۱) ناگهان (۲) با محبت (۳) با نارضایتی (۴) مکرراً (واژگان)
۵۷- (پوار مؤمنی) ترجمه جمله: «جان که سرگردان و کمی شوکه مانده بود، چند روز طول کشید تا متوجه شود چه اتفاقی برایش افتاده بود.» (۱) متوجه شدن، فهمیدن (۲) درخواست کردن (۳) به خواندن ادامه دادن (۴) پریدن داخل (واژگان)	۵۲- (پوار مؤمنی) ترجمه جمله: «او به‌عنوان مادری مجرد و وفادار که همیشه وقت کافی برای صرف‌کردن داشت، مشتاق بود بچه‌هایش را راضی و با آن‌ها شوخی کند.» (۱) صرف‌کردن (۲) ترکیدن (۳) تولید کردن (۴) جمع‌آوری کردن (واژگان)
۵۸- (علی شکوهی) (۱) انتخاب کردن (۲) ترکیب کردن (۳) بهبود بخشیدن (۴) تولید کردن (کلوز تست)	۵۳- (پوار مؤمنی) ترجمه جمله: «کمیته پیشنهادات متعددی برای بهبود استانداردهای آموزشی در مدارس ارائه کرد. آن‌ها قرار است در نشست بعدی مورد بحث قرار گیرد.» (۱) تلفظ (۲) پیشنهاد (۳) توضیح (۴) ترتیب (واژگان)

۶۵- (روزبه شهلایی مقدم) ترجمه جمله: «در متن به صورت ضمنی اشاره شده است که هفت قبیله سو یکدیگر را با شکلی از کلمه داکوتا صدا می‌کردند چرا که آن‌ها «برای یک هدف (مشترک) به یکدیگر ملحق» شده بودند.» (درک مطلب)	۵۹- (علی شکوهی) ۱) نوع، گونه ۲) تأثیر ۳) کامیابی، موفقیت ۴) حس (کلوزتست)
۶۶- (روزبه شهلایی مقدم) ترجمه جمله: «از متن می‌توان چنین استنباط کرد که ایالت‌های کنونی داکوتای شمالی و جنوبی نامشان را از قبایلی که آنجا زندگی می‌کردند، گرفتند.» (درک مطلب)	۶۰- (علی شکوهی) ترتیب صحیح جمله فقط در گزینه «۴» رعایت شده است، زیرا با در نظر گرفتن مفهوم کلی جمله، در می‌یابیم که ابتدا باید از یک نهاد و فعل و سپس سایر اجزای جمله استفاده شود. (کلوزتست)
۶۷- (الهام آفونری) ترجمه جمله: «مطابق متن کدام گزینه درباره ورزش کردن منظم درست نیست؟» «آن (ورزش) می‌تواند مقدار استرس موجود در ذهن را بیشتر کند.» (درک مطلب)	۶۱- (علی شکوهی) ۱) محبوب، مشهور ۲) متنوع ۳) مخصوص، ویژه ۴) واقعی (کلوزتست)
۶۸- (الهام آفونری) ترجمه جمله: «نزدیک‌ترین کلمه از لحاظ معنایی برای واژه "achieve" در پاراگراف دوم چیست؟» "gain" (به دست آوردن) (درک مطلب)	۶۲- (علی شکوهی) ۱) تمرین کردن ۲) شامل شدن ۳) ادامه یافتن ۴) سبب شدن (کلوزتست)
۶۹- (الهام آفونری) ترجمه جمله: «مطابق متن چه چیزی ما را در مورد زمان ۱۵۰ دقیقه به عنوان یک مقدار متعادل برای ورزش هفتگی امیدوار می‌سازد؟» «ما مجبور نیستیم جلساتی را در باشگاه ورزشی بگذرانیم.» (درک مطلب)	۶۳- (روزبه شهلایی مقدم) ترجمه جمله: «بند پیشین این متن به احتمال زیاد در مورد یکی از قبایل دشت (بزرگ) صحبت می‌کند.» (درک مطلب)
۷۰- (الهام آفونری) ترجمه جمله: «ضمیر "them" در آخرین خط پاراگراف ۲ به چه چیزی اشاره دارد؟» "advantages" (مزایا، منفعت‌ها) (درک مطلب)	۶۴- (روزبه شهلایی مقدم) ترجمه جمله: «کدام یک از موارد زیر واکنشی محتمل از سوی (قبیله سرخ‌پوستی) سوها در دهه ۱۸۰۰ به جنبش تمدن سفید را نشان می‌دهد؟» «(قبیله) سوها احتمالاً به مهاجرین سفیدپوست حمله می‌کردند.» (درک مطلب)

پاسخنامه اختصاصی

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

ریاضی و آمار (۳)

-۷۶

(موسا عفتی)

برای آن که عدد زوج بزرگتر از ۳۱۰۰ باشد اولین رقم سمت چپ باید ۳ یا ۴ باشد پس:

$$\frac{1}{\{4\}} \times \frac{5}{\{0,2,4\}} \times \frac{5}{\{0,2,4\}} \times \frac{3}{\{0,2,4\}} = 75$$

اگر اولین رقم سمت چپ ۴ باشد:

$$\frac{1}{\{3\}} \times \frac{4}{\{1,2,3,4\}} \times \frac{5}{\{0,2,4\}} \times \frac{3}{\{0,2,4\}} = 60$$

در ۶۰ حالتی که اولین رقم سمت چپ ۳ باشد عدد ۳۱۰۰ از خودش بزرگتر نیست. بنابراین $60 - 1 = 59$ حالت آن مورد نظر است. در نتیجه:

$$\text{طبق اصل جمع} \rightarrow 75 + 59 = 134$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۲)

-۷۷

(امیر زرندوز)

$$\sigma = 9 - 8 = 1, \bar{x} = 8$$

$$R = 16 + 1 = 17$$

$$R = \max - \min \Rightarrow 17 = \max - 3 \Rightarrow \max = 20$$

میان = میانگین $\Rightarrow$ میانگین = میان

$$IQR = Q_3 - Q_1 = 10$$

تنها نمودار جعبه‌ای که همه شرایط محاسبه شده را داشته باشد، نمودار گزینه «۴» می‌باشد. (ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۵ تا ۳۴)

-۷۸

(فاطمه قومیان)

در نمودار مورد نظر بلندی مستطیل مقدار میانگین است و میله خطای آن به میزان انحراف معیار، بالا آمده است. پس:

$$\left\{ \begin{array}{l} \bar{x}_A = 12 \Rightarrow \frac{3}{12} = \frac{1}{4} \\ \sigma_A = 3 \end{array} \right.$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \bar{x}_B = 15 \Rightarrow \frac{3}{15} = \frac{1}{5} \\ \sigma_B = 3 \end{array} \right.$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \bar{x}_C = 18 \Rightarrow \frac{2}{18} = \frac{1}{9} \\ \sigma_C = 2 \end{array} \right.$$

$$\Rightarrow \frac{1}{4} > \frac{1}{5} > \frac{1}{9} \Rightarrow A > B > C$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۵ تا ۳۴)

-۷۹

(فاطمه قومیان)

$$n(S) = \binom{9}{4} = \frac{9!}{4! \times 5!} = \frac{9 \times 8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5! \times 4 \times 3 \times 2 \times 1} = 126$$

حداقل ۲ مهره یعنی یا ۲ مهره یا ۳ مهره یا ۴ مهره:

$$\binom{4}{2} \binom{5}{2} = 6 \times 10 = 60$$

$$\binom{4}{3} \binom{5}{1} = 4 \times 5 = 20$$

$$\binom{4}{4} = 1$$

$$\Rightarrow n(A) = 60 + 20 + 1 = 81$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{81}{126} = \frac{9}{14}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

-۷۱

(مهمر بهیرایی)

برای انتخاب نماینده آموزشی ۱۰ حالت و برای انتخاب نماینده ورزشی ۹ حالت وجود دارد. پس طبق اصل ضرب داریم:

$$10 \times 9 = 90$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۷)

-۷۲

(فاطمه قومیان)

اگر حرف «ن» در آغاز و حرف «س» در پایان بیاید پس ۴ انتخاب برای

$$\frac{1}{n} \times \frac{4}{n} \times \frac{3}{n} \times \frac{1}{n} = 12$$

حرف سوم و ۳ انتخاب برای حرف دوم باقی می‌ماند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۶)

-۷۳

(مهمر بهیرایی)

الگوی داده شده براساس مثلث خیام است که جمله n ام از مجموع اعداد سطر n ام این الگو به دست می‌آید، بنابراین:

		۱					
		۱	۲	۱			
		۱	۳	۳	۱		
		۱	۴	۶	۴	۱	
	۱	۵	۱۰	۱۰	۵	۱	
	۱	۶	۱۵	۲۰	۱۵	۶	۱

$$\begin{aligned} a_p &= 1 + 5 + 10 + 10 + 5 + 1 = 32 \\ a_y &= 1 + 6 + 15 + 20 + 15 + 6 + 1 = 64 \end{aligned}$$

$$\Rightarrow a_p + a_y = 32 + 64 = 96$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فنی، صفحه ۵۲)

-۷۴

(مهمر بهیرایی)

یکی از ۵ حرف کلمه، حرف «ی» است که در ابتدای کلمه می‌آید. از ۴

حرف دیگر ۳ حرف بی‌نقطه و یک حرف نقطه‌دار است، پس به $\binom{4}{3}$ حالت

حروف بی‌نقطه و به $\binom{2}{1}$ حالت حرف نقطه‌دار می‌توان انتخاب کرد که

تعداد جایگشت‌های این ۴ حرف برابر ۴! است. در نتیجه:

$$\binom{4}{3} \times \binom{2}{1} \times 4! = 4 \times 2 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 192$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

-۷۵

(موسا عفتی)

$$n(S) = 50$$

$$n(A) = 50 - 45 = 5$$

تعداد سیب‌های ناسالم

$$\Rightarrow P(A) = \frac{5}{50} = \frac{1}{10}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

(کتاب آبی)

-۸۴

راه حل اول: حداقل یک نفر کشتی گیر باشد یعنی یا یک کشتی گیر و دو وزنه بردار، یا ۲ کشتی گیر و یک نفر وزنه بردار یا هر سه کشتی گیر باشند. داریم:

$$\binom{7}{1} \times \binom{5}{2} + \binom{7}{2} \times \binom{5}{1} + \binom{7}{3}$$

$$= 7 \times \frac{5!}{2! \times 3!} + \frac{7!}{2! \times 5!} \times 5 + \frac{7!}{3! \times 4!}$$

$$= 7 \times 10 + 21 \times 5 + 35 = 70 + 105 + 35 = 210$$

راه حل دوم: می توانیم از متمم استفاده کنیم:

n (همه وزنه بردار) - n (کل) = n (حداقل یک کشتی گیر)

$$= \binom{12}{3} - \binom{5}{3} = 220 - 10 = 210$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۹ تا ۱۱)

(کتاب آبی)

-۸۵

برای سفر می توان از شهر **B** گذشت یا به طور مستقیم سفر کرد، بنابراین:

تعداد راه های مسیر رفت $3 = 2 + 1 \Rightarrow$ یک راه مستقیم و $2 \times 1 = 2$ برای برگشت به شهر **A** باید از شهر **B** گذشت:

$6 = 3 \times 2 = 2$: تعداد حالات مطلوب $\Rightarrow$ تعداد راه های مسیر برگشت $2 \times 1 = 2$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ تا ۱۱)

(کتاب آبی)

-۸۶

با توجه به اینکه **A** و **B** دو پیشامد ناسازگار هستند، داریم:

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) \quad (*)$$

همچنین طبق فرض داریم:

$$P(A) = \frac{2}{5} P(B) \Rightarrow P(B) = \frac{5}{2} P(A), \quad P(A \cup B) = \frac{7}{10}$$

$$\xrightarrow{(*)} \frac{7}{10} = \frac{5}{2} P(A) + P(A) \Rightarrow \frac{7}{10} = \frac{7}{2} P(A)$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{1}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۹ تا ۲۱)

(کتاب آبی)

-۸۷

$n(S) = 30, A = \{3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30\}$

$$\Rightarrow n(A) = 10 \Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{10}{30} = \frac{1}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۹ تا ۲۱)

(کتاب آبی)

-۸۸

$n(A) = 3000$: تعداد دخترهای شهرستانی:

$$n(S) = 5000 + 6000 + 3000 + 6000 = 20000$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{3000}{20000} = \frac{3}{20} \Rightarrow \frac{3}{20} \times 1000 = 150$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۹ تا ۲۱)

(فاطمه قیومیان)

-۸۰

$$n(S) = 6^2 \times 2 = 72$$

$A = \{(3, 6, 6, 6), (4, 5, 6), (4, 6, 6), (5, 4, 6), (5, 6, 6), (6, 6, 6)\}$

$$\Rightarrow n(A) = 10$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{10}{72} = \frac{5}{36}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۴ تا ۲۱)

(کتاب آبی)

-۸۱

راه حل اول: به n مقادیر اعداد طبیعی را داده و چند جمله اول دنباله را پیدا می کنیم.

$$n = 1 \Rightarrow a_1 = 2a_1 + 1 = 2(1) + 1 = 3$$

$$n = 2 \Rightarrow a_2 = 2a_2 + 1 = 2(3) + 1 = 7$$

$$n = 3 \Rightarrow a_3 = 2a_3 + 1 = 2(7) + 1 = 15$$

$$n = 4 \Rightarrow a_4 = 2a_4 + 1 = 2(15) + 1 = 31$$

: جملات دنباله

$$1, 3, 7, 15, 31, 63, 127, 255, 511, 1023, 2047, \dots$$

$$\Rightarrow a_{10} = 1023$$

راه حل دوم: جمله عمومی دنباله برابر است با:

$$a_n = 2^n - 1$$

$$\Rightarrow a_{10} = 2^{10} - 1 = 1024 - 1 = 1023$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فنی، صفحه های ۵۲ و ۵۳)

(کتاب آبی)

-۸۲

ابتدا جدول مربوط به نمودار را تشکیل می دهیم:

n	۱	۲	۳	۴	۵
f(n)	۱۵	۲۰	۲۵	۴۰	۵۵

با توجه به جدول فوق، ضابطه تابع به صورت زیر می تواند باشد:

$$f(n) = \begin{cases} 5n + 10, & 1 \leq n \leq 3 \\ 15n - 20, & 4 \leq n \leq 5 \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فنی، صفحه ۴۷)

(کتاب آبی)

-۸۳

$$n(E) = 3, P(E) = \frac{1}{5} \Rightarrow P(E) = \frac{n(E)}{n(S)} \Rightarrow \frac{1}{5} = \frac{3}{n(S)}$$

$$\Rightarrow n(S) = 15$$

چون تعداد کل حالتها ۱۵ شده و $n(E) = 3$ است، پس:

$$n(E') = 15 - 3 = 12$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲۲ تا ۲۴)

۸۹-

(کتاب آبی)

حالت‌هایی را که در آنها ۵ یا ۶ یا هر دو ظاهر می‌شوند، می‌نویسیم.
 $n(S) = 6 \times 6 = 36$ می‌باشد.

$$A = \{(5,1), (5,2), (5,3), (5,4), (5,5), (5,6), (6,1), (6,2), (6,3), (6,4), (6,5), (6,6), (1,5), (2,5), (3,5), (4,5), (1,6), (2,6), (3,6), (4,6)\}$$

$$n(A) = 20 \Rightarrow P(A) = \frac{20}{36} = \frac{5}{9}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

۹۰-

(کتاب آبی)

$$n(S) = 50^\circ + 70^\circ + 90^\circ + 150^\circ = 360^\circ$$

احتمال این که روی ناحیه سفید قرار گیرد:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{150^\circ}{360^\circ} = \frac{5}{12}$$

احتمال این که روی ناحیه سفید قرار نگیرد:

$$P(A') = 1 - P(A) \Rightarrow P(A') = 1 - \frac{5}{12} = \frac{7}{12}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

علوم و فنون ادبی (۳)

۹۱-

(رضا یان نثار، کهنه شهری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مدیر مسئول روزنامه صور اسرافیل، میرزا جهانگیرخان بود و دهخدا همکار او بود.

گزینه «۳»: سرگذشت حاجی بابا اصفهانی از جیمز موریه بوده و مترجم آن میرزا حبیب اصفهانی می‌باشد.

گزینه «۴»: مجله «بهار» توسط میرزا یوسفخان اعتصامی آشتیانی و مجله‌های «دانشکده» و «نوبهار» توسط محمدتقی بهار به عرصه ظهور رسیدند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۷ تا ۲۰)

۹۲-

(عارف‌سارات طباطبایی نژاد)

در عبارت سوم کاربرد واژگانی چون «مستولی» می‌تواند راهنمایی باشد بر این که سبک زبانی جمله شبیه به سبک دوره بیداری نیست. هم‌چنین این عبارت از لحاظ فکری به سبک دوره بیداری نزدیک نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: کاربرد طنز اجتماعی

گزینه «۲»: استفاده از واژگان عامیانه و توجه به مسائل سیاسی و اجتماعی

گزینه «۴»: توجه به موضوع حقوق زنان

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۴ تا ۴۶)

۹۳-

(فرهار علی نژاد)

ابیات «الف، ب و ج» ویژگی‌های سبک بازگشت را دارند.

تشریح ابیات:

الف) مدح شاهان قاجار در دوره بازگشت رایج بود و این بیت در ستایش فتحعلی شاه سروده شده است.

ب) شاعران عهد بازگشت در غزل، به شیوه شاعران سبک عراقی شعر می‌سرودند. تصویرهای ارائه شده در این بیت (کمند گیسوی معشوق و اسیر بودن عاشق در آن) مطابق با تصاویر غزلیات سبک عراقی می‌باشند.

ج) بیت این گزینه هم در مدح شاهان سروده شده است و این نوع از ستایش در عهد بازگشت مرسوم بود.

د) استفاده از واژه عامیانه «یللی» به معنای فریادی که در وقت مستی سر می‌دهند، از مواردی است که در اشعار عهد بازگشت دیده نمی‌شد.

ه) شاعران عهد بازگشت توانستند زبان شعر را از حالت عامیانه‌ای که در سبک هندی وجود داشت برهانند. در این بیت هم اصطلاحات عامیانه مانند «خروس بی‌محل» و «حرف بی‌جا» وجود دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۹۴-

(فرهار علی نژاد)

وزن ابیات به ترتیب:

الف) مستفعل مستفعل مستفعل فع

آن	دل	ک	ش	دو	قا	پ	ل	آند	وا	ر	خ	دا
-	U	U	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-

توجه: مصراع دوم این بیت به‌خاطر استفاده از اختیارات شاعری، طور دیگری تقطیع می‌شود ولی وزن بیت همین است.

ب) مستفعل مستفعل مستفعل مستف

لب	را	ت	پ	هر	بو	ب	و	هر	لو	ت	م	یا	لا
-	U	U	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-

ج) مفتعلن فاعلات مفتعلن فع

بهر	ر	ک	نا	رَش	ه	می	ک	نا	ر	ک	شا	یم
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-

د) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

نغ	زی	ی	خو	بی	ی	ف	رَش
-	U	U	-	-	U	U	-
ا	ت	ش	ت	ز	ت	ظ	رَش
-	U	U	-	U	U	-	-

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۳ تا ۲۵)

۹۵-

(سیر جمال طباطبایی نژاد)

در گزینه «۴» همزه «ز» اول حذف شده است ولی تغییر کمیت صورت نگرفته است.

وزن واژه هر ۴ بیت «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»: کسره اضافه آخر واژه «فریب» بلند تلفظ می‌شود.

در گزینه «۲»: کسره اضافه آخر واژه «شمع» بلند تلفظ می‌شود.

در گزینه «۳»: کسره اضافه آخر واژه «لوح» بلند تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۲)

۱۰۳- (کتاب آبی)
توجه به قالب‌های نو و متفاوتی چون مستزاد، چهار پاره و ... از ویژگی‌های ادبی شعر شاعران غیر سنت‌گرای این عصر است. از آن‌جا که شعر سؤال در قالب مسمط مخمس (۵ مصراع) سروده شده است، گزینه «۲» صحیح است. (علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۴۳)

۱۰۴- (قارچ از کشور ۹۰)

چش	م	دل	با	ز	کن	ک
-	U	-	-	U	-	U
-	U	-	-	U	-	U
آن	چ	نا	دی	ذ	نی	ست

جان	بی	نی
-	-	-
-	-	-
آن	بی	نی

وزن بیت: «فاعلاتن مفاعلن فعلمن»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلمن»

گزینه «۳»: «مفاعیلن مفاعیلن فعولن»

گزینه «۴»: «فعلاتن فعلاتن فعلمن»

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۱ و ۲۲)

۱۰۵- (کتاب آبی)
بیت گزینه «۲» حذف همزه ندارد اما در سایر ابیات به ترتیب «به‌دست آرد»، «شد آشکارا» و «موم است» حذف همزه دارند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۴۹)

۱۰۶- (کتاب آبی)

تقطیع هجایی بیت گزینه «۴» بدین ترتیب است:

تا	شَد	وم	فا	ش	ب	دی
-	U	-	-	U	U	-
مَس	تْ	ءا	شف	تِ	بَ	را
-	U	-	-	U	U	-

وا	نِ	گی	و	سر	مس	تی
-	U	U	∅	-	-	-
ری	د	بِ	با	زا	رَمَ	را
-	U	U	-	-	UU*	-

* این‌جا یک اختیار شاعری وزنی دارد که در درس آینده با آن آشنا می‌شویم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۲» تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه ندارند و در بیت گزینه «۳» حذف همزه رخ نداده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۴)

۹۶- (عارف‌سارات طباطبایی نژاد)
در بیت گزینه «۳» «عسل اندوخته» حذف همزه دارد. در کلمات «مگس و شهد» تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند وجود دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» و «۲»: تغییر کمیت مصوت کوتاه ندارند و بیت گزینه «۴» فاقد حذف همزه هست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۳۹ تا ۵۲)

۹۷- (همید مهرثی)

تناقض: زنده بودن در عین جان دادن / مراعات نظیر: مرغ - صید / تضاد: مرده - زنده
(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، ترکیبی)

۹۸- (همید مهرثی)

آرایه‌های مذکور در مقابل ابیات «ب»، «پ» و «ث» نادرست است. آرایه‌های سایر ابیات:

الف) تلمیح به داستان منصور حلاج و بر دار کردن او

ت) تضاد: یقین - گمان

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، ترکیبی)

۹۹- (اعظم نوری‌نیا)

بیت «ت»: مراعات نظیر بین واژه‌های «چشم و دست و گوش»

بیت «پ»: تلمیح به داستان خضر و آب حیات

بیت «الف»: تضمین: وجود بخشی از یکی از آیات قرآن (انی انا الله)

بیت «ب»: تشبیه: تن من [مانند] طور، سینه‌ام [مانند] سینا، دل پاکم

[مانند] درخت طور، من [مانند] موسی عمران

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۰۰- (علیرضا یعفری)

بیت، فاقد آرایه تناقض است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لف و نشر: بلبل: لف ۱، گل: لف ۲، آتش: نشر ۲، خاکستر: نشر ۱ /

مراعات نظیر: بلبل - گل - گلستان

گزینه «۲»: تلمیح: «الست» / تضاد: رهایی - پابند

گزینه «۳»: تضمین مصراع اول از حافظ / تضاد: وصل - هجران

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، ترکیبی)

۱۰۱- (کتاب آبی)

«انجمن ادبی خاقان» به ریاست فتحعلی‌شاه قاجار در تهران تأسیس شد. هدف از تشکیل این انجمن، رهایی شعر فارسی از انحطاط دوره صفوی و دوره‌های بعد از آن بود. (علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۱۲)

۱۰۲- (کتاب آبی)

از میان گزاره‌های صورت سؤال، چهار مورد درست و دو مورد نادرست است. موارد نادرست:

ت) شعر «ای قلم» از نمونه‌های اشعار انتقادی سید اشرف‌الدین گیلانی است.

ج) میرزا محمدصادق امیری در قصیده بیشتر از قالب‌های دیگر طبع آزمایی کرده است. (علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۵ تا ۱۷)

۱۱۳- (سیر ممبرعلی مرتضوی)
لا شابت: (اسلوب «لا» نفی جنس) هیچ جوانی (رد گزیننه های ۱ و ۴) / يعرف:
(در این جا با توجه به وجود «لا» نفی جنس، به صورت منفی ترجمه
می شود) نمی شناسد/ قيمة الوقت: ارزش وقت/ كما: آن طور که/ يعرفها: آن را
می فهمند/ الكبار: بزرگ ها، بزرگان/ هذا سر: این، رازی است (رد گزیننه ۲/۲) لا
يُدرك: (فعل مجهول) درک نمی شود/ في الشباب: در جوانی

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

۱۱۴-

تشریح گزینه های دیگر:

گزیننه «۱»: ترجمه صحیح: «مادر! صدايت را به ياد می آورم وقتی کسی مرا
ياد نمی کند و تنها می مانم!»
گزیننه «۲»: «يدافع» یک فعل مضارع به معنای «دفاع می کند» است و کلمه
«بايد» در ترجمه اضافی و زايد است.
گزیننه «۴»: «تنتهي» فعلی لازم است، نه متعدی؛ پس بايد در این جمله،
به صورت «پایان یابند» ترجمه شود. (عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

(ممبرصارق مفسنی)

۱۱۵-

ترجمه صحیح عبارت: «ای مردم؛ زبان عربی تنها به قوم خاصی تعلق ندارد»
نکته درسی: «إن» گاهی در فارسی ترجمه نمی شود و این موضوع خللی به
صحیح بودن ترجمه وارد نمی کند. (عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

(ممبرصارق مفسنی)

۱۱۶-

در گزیننه های ۱ و ۲ و ۴ به مفهوم «دورویی» و «عدم هماهنگی ظاهر و باطن»
اشاره شده است؛ درحالی که در گزیننه «۳» چنین مفهومی وجود ندارد.
ترجمه گزینه ها:
گزیننه «۱»: شما را راضی می کنند و دل هایشان ابا دارد.
گزیننه «۲»: به زبان (دهان) خود چیزی می گویند که در دل هایشان نیست.
گزیننه «۳»: و در دل هایشان ترس افکند.
گزیننه «۴»: و هنگامی که کسانی را که ایمان آورده اند، ملاقات می کنند،
می گویند: ایمان آوردیم. (عربی (۳)، مفهوم، صفحه ۱۵)

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

۱۱۷-

تشریح گزینه های دیگر:

گزیننه «۱»: «متعدّ» نادرست است. (أفلح: رستگار شد)
گزیننه «۳»: «مضاف اليه» نادرست است.
گزیننه «۴»: «علامته: النون» نادرست است.
(عربی (۳)، تفلیل صرفی و اعراب، صفحه ۱۵)

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

۱۱۸-

به ترجمه عبارت دقت کنید: «در دانشگاه ما مدرّس هایی هستند که از
علمشان بسیار سود می بریم، پس هیچ مشکلی در یادگیری درس های سخت
نداریم!»؛ بنابراین:
«مُدّرّسین»: اسم إنّ (از حروف مشبّهة بالفعل) و منصوب با ياء
«مشكلة»: اسم لا نفی جنس و مفتوح (همواره با فتحه و بدون تنوین می آید).
(عربی (۳)، انواع جملات، صفحه های ۷ و ۹)

(کتاب آبی)

۱۰۷-

آزاد بنده ای (بنده ای که آزاد است) ← تناقض
روی و زیر ← تضاد

(علوم و فنون ادبی (۳)، برع معنوی، صفحه های ۶۰ و ۶۱)

(کتاب آبی)

۱۰۸-

بيت الف) بيت تلميح ندارد/ تشبيه: هم چو نوروزی
بيت د) بيت استعاره ندارد/ مصراع دوم تضمین است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و برع، ترکیبی)

(کتاب آبی)

۱۰۹-

بيت «پ»: تناقض: آشکار بودن نپان
بيت «ث»: استعاره: رو کردن نامیدی به سوی محراب نیاز استعاره و
تشخیص است.
بيت «ب»: تلميح: اشاره به داستان حضرت ابراهيم (ع)
بيت «الف»: تضاد: رفت - نرفت

بيت «ت»: لف و نشر: لف ۱: غمزه روز - لف ۲: طره شب/ نشر ۱: روی - نشر ۲: موی
(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و برع، ترکیبی)

(کتاب آبی)

۱۱۰-

لف و نشر: زلف (لف ۱)، صبح (لف ۲) / کفر (نشر ۱)، ایمان (نشر ۲) / تشبيه
(کفر ← حجاب) / تضاد (کفر و ایمان)

تشریح سایر گزینه ها:

گزیننه «۱»: تضاد (وصل و هجران - غم و شادی) / لف و نشر (وصل و هجران
(لف ۱ - لف ۲) / غم و شادی (نشر ۲ - نشر ۱) / بيت تشبيه ندارد.
گزیننه «۳»: تضاد (دشمن و دوست - گل و خار) / لف و نشر (دشمن و
دوست (لف ۱ - لف ۲) / گل و خار (نشر ۲ - نشر ۱) / بيت تشبيه ندارد.
گزیننه «۴»: لف و نشر (قد و رخ و چشم (لف ۱ - لف ۲ - لف ۳) / سرو و گل
و بادام (نشر ۱ - نشر ۲ - نشر ۳) / بيت تضاد و تشبيه ندارد.
(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و برع، ترکیبی)

عربی زبان قرآن (۳)

(رضا معصومی)

۱۱۱-

«الذین»: کسانی که / «أمنوا»: ایمان آوردند / «عملوا الصالحات»: کارهای
شایسته انجام دادند / «لا تُضیع»: تباہ نمی کنیم / «أجر من...»: اجر (پاداش)
کسی را که... / «أحسن عملاً»: نیکوکاری کرده است
(عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۱۸)

(ممبرصارق مفسنی)

۱۱۲-

«إِنك تعلم»: همانا (قطعاً) تو می دانی / «أني لا أهتمُّ أبداً»: که من هرگز توجه
نمی کنم / «لكني أرى»: ولی (اما) می بینم / «يزعمون»: گمان می کنند، خیال
می کنند / «خلقوا من ذهب»: از طلا خلق شده اند (آفریده شده اند)
(عربی (۳)، ترجمه، صفحه های ۲ و ۳)

۱۲۶- (کتاب آبی)
انسان ... همان کسی است که در انجام کارش می‌کوشد و احساس خستگی نمی‌کند! با پشتکار صورت صحیح در گزینه‌های دیگر:
(۱) أْحْبَالُ: تارهای (۲) السَّلَامُ: صلح (۳) سُورُ: دیوار
(عربی (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۱۲۷- (کتاب آبی)
معنی آیه «و اگر تندخو و سنگدل بودی، بی‌گمان از اطرافت پراکنده می‌شدند.»؛ با بیت گزینه «۱» تناسب مفهومی دارد.
(عربی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۳۳)

۱۲۸- (کتاب آبی)
در این عبارت «مُؤَدَّباً» حال است.
گزینه «۱»: «أَمِينَةٌ» مفعول به دوم است.
گزینه «۲»: «خُرُوجاً» وزن مناسبی برای حال ندارد.
گزینه «۳»: «فِرْحاً» مفعول به دوم است.
(عربی (۳)، حال، صفحه ۲۳)

۱۲۹- (کتاب آبی)
«متقدماً» خبر «کان» است، نه حال.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه «۲»: «متأخرین» حال است.
گزینه «۳»: «متأملاً» حال است.
گزینه «۴»: «مجتهداً» حال است.
(عربی (۳)، حال، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۱۳۰- (کتاب آبی)
در این گزینه، مرجع حال (صدیقی: صدیقین + ی)، مفعول به است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه «۱»: مرجع حال (الأعداء)، فاعل است.
گزینه «۲»: مرجع حال (ضمیر مستتر «نحن»)، فاعل است.
گزینه «۴»: مرجع حال (ضمیر بارز «یاء» در فعل «أَنْ تعیشی»)، فاعل است.
(عربی (۳)، حال، صفحه ۲۳)

تاریخ (۳)

۱۳۱- (آزاده میرزایی)
یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی، خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی‌شاه است. او معتقد است تاریخ‌نگار باید راست گفتاری پیشه کند.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و گونه‌های دوره معاصر، صفحه ۵)

۱۳۲- (سید علیرضا امیری)
روزنامه کاغذ اخبار توسط میرزا صالح شیرازی منتشر می‌شد.
(تاریخ (۳)، تاریخ‌نگاری و گونه‌های دوره معاصر، صفحه ۱۲)

۱۱۹- (مهمربارق مهسنی)
صورت سؤال از ما عبارتی را می‌خواهد که در آن فعل مضارع التزامی به‌کار رفته باشد. معمولاً در ترجمه فعل مضارع بعد از «لعل» از فعل مضارع التزامی استفاده می‌شود.
ترجمه عبارت: «همانا ما آن را قرآنی عربی نازل کردیم، شاید شما بیندیشید!»
(عربی (۳)، انواع جملات، صفحه‌های ۶ و ۷)

۱۲۰- (مهمربارق مهسنی)
در این گزینه «لا» از نوع نفی جنس و به معنای «هیچ» است.
تشریح سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها به ترتیب لا از نوع «نفی»، «عطف» (به معنای نه) و «نهی» است.
(عربی (۳)، انواع جملات، صفحه ۹)

۱۲۱- (کنگور سراسری هنر ۹۴)
«عباد الرحمن»: بندگان خدای رحمان / «الذین»: کسانی هستند که / «بمشون»: راه می‌روند / «علی الأرض»: روی زمین / «و هم خاشعون»: در حالی که فروتن هستند.
(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۲۲- (کتاب آبی)
«إنزع رسول الله (ص): پیامبر خدا (ص) ناراحت شد / «حین رأه»: وقتی او را دید / «لم یقبل إلا إینه»: (در حالی که) تنها پسرش را بوسید، جز پسرش را نبوسید / «فنهأ من هذا العمل»: پس او را از این عمل نهی کرد.
(عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۳۴)

۱۲۳- (کتاب آبی)
ترجمه صحیح عبارت این گزینه این چنین است:
«شاید مردم در ماه رمضان، گناه را ناپسند بشمارند و به (درگاه) خداوند توبه کنند!»
(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۲۴- (کتاب آبی)
در این گزینه اَعْتَقَ (آزاد کرد) با اِسْتَعْبَدَ (بنده گرفت) رابطه تضاد دارند و این به درستی آمده است اما «الضبی» و «ألوئد» هر دو به معنای پسر هستند و رابطه درست آن‌ها، ترادف (=) است نه تضاد (≠)!
(عربی (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۱۲۵- (کتاب آبی)
ترجمه: «آلفرد نوبل ترسید که پس از مرگش مردم به بدی از وی یاد کنند!» (متضاد و مترادفی در این عبارت وجود ندارد).
متضادها در سایر گزینه‌ها:
(۱) مَدْخَلٌ وَ مَخْرَجٌ / (۲) نَافِعٌ وَ مُضِرٌّ / (۳) اَلْبِنَاءُ وَ التَّخْرِيبُ
(عربی (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۱۴۱- (بهرروز یحیی)

براساس قرارداد رویتر حق احداث راه آهن، بهره‌برداری از معادن (جز طلا، نقره و سنگ‌های قیمتی) و جنگل و احداث کانال‌های آبیاری به مدت ۷۰ سال و اداره گمرکات به مدت ۲۵ سال به بارون جولوس رویتر واگذار شد. (تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۳۵)

۱۴۲- (علی‌مهمد کریمی)

مهم‌ترین فعالیت اقتصادی مردم ایران در دوره قاجار کشاورزی بود که توسط روستائیان بی‌زمین که اغلب روی اراضی مالکان کار می‌کردند، انجام می‌شد. (تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۴۹ و ۵۰)

۱۴۳- (علی‌مهمد کریمی)

ورود کالاهای اروپایی به‌ویژه محصولات صنعتی انگلستان، صدمه شدیدی به صنایع ایران وارد آورد. (تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۰)

۱۴۴- (آرزو میرزایی)

جنگ‌های استقلال آمریکا، موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد. سرمایه‌گذاری خارجی در تولید و تجارت از عوامل رشد تولید و صادرات فرش در دوران قاجار است. (تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۱۴۵- (سید علیرضا امیری)

مدرسه «دارالفنون» نخستین مدرسه عالی بود که در رشته‌های مختلف علمی فعالیت می‌کرد و امیرکبیر بنیان‌گذار این مدرسه بود. (تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۴)

۱۴۶- (سید علیرضا امیری)

زمینه‌های فکری انقلاب مشروطه شامل: آموزه‌های ظلم‌ستیزانه دین اسلام، نشر آثار انتقادی درباره اوضاع ایران و پیدایش اندیشه‌های نو درباره حکومت است. (تاریخ (۳)، انقلاب مشروطه ایران، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

۱۴۷- (سید علیرضا امیری)

واردات بی‌رویه کالاهای خارجی، امضای عهدنامه‌های مختلف، گسترش بیکاری و فقر عمومی، بروز قحطی‌های بزرگ، کمبود آذوقه از عوامل تضعیف اقتصاد کشور در دوره قاجار و زمینه‌ساز انقلاب مشروطیت هستند. این عوامل منجر شد که دولت با بالا بردن مالیات‌ها و افزایش استقراض از روسیه و انگلستان (نه فرانسه) شرایط را بهبود بخشد ولی ناموفق بود. (تاریخ (۳)، انقلاب مشروطه ایران، صفحه ۶۲)

۱۴۸- (سید علیرضا امیری)

حضور شیخ فضل‌الله نوری به همراه سایر علمای برجسته در مهاجرت کبری بر قوت و استحکام قیام افزود و همچنین ایجاد عدالتخانه‌ها مورد تقاضای انقلابیون در جریان مهاجرت صغرا بود. (تاریخ (۳)، انقلاب مشروطه ایران، صفحه ۶۶)

۱۳۳- (آرزو میرزایی)

نادر پس از اینکه به سلطنت رسید، برای حل مشکلات سیاسی و مذهبی، به ویژه رفع اختلافات مذهبی با عثمانی بسیار تلاش کرد. اما این تلاش‌ها به سبب کارشکنی‌های عثمانی و گرفتاری‌های داخلی و خارجی نادر به نتیجه مطلوب نرسید. (تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۱۷)

۱۳۴- (بهرروز یحیی)

با تصرف شهر بصره توسط سپاه کریم خان زند، روابط ایران و عثمانی خصمانه شد. (تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۱)

۱۳۵- (علی‌مهمد کریمی)

کرامول نظام پادشاهی را در انگلستان برانداخت و خود رئیس‌جمهور شد. اما پس از مرگ او مجلس و نظام سلطنتی دوباره احیا شد. (تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۶)

۱۳۶- (علی‌مهمد کریمی)

جانشینان پترکبیر تلاش کردند که در نواحی شرقی اروپا و حوزه دریای سیاه و بالتیک و مازندران اقدامات نظامی وسیعی انجام دهند و این اقدامات موجب جنگ‌های متعدد روسیه با ایران، عثمانی و حتی فرانسه شد. (تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۳۱)

۱۳۷- (بهرروز یحیی)

آقا محمدخان قاجار پس از پیروزی بر لطفعلی خان زند و سرکوب طغیان حاکم گرجستان به‌طور رسمی در تهران تاج‌گذاری کرد و پس از تاج‌گذاری به‌عزم برجیدن بساط جانشینان نادرشاه (افشاریه) و دستیابی به غنایم و گنجینه جواهرات وی راه خراسان را در پیش گرفت و سپس به‌منظور برقرار کردن نظم و امنیت به منطقه قفقاز لشکرکشی کرد و در همین زمان به دست چند تن از همراهانش به قتل رسید. (تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۱۳۸- (بهرروز یحیی)

ناصرالدین شاه مدرسه دارالفنون را نماد ترقی قلمداد می‌کرد و اگرچه ضرورت نوگرایی و جبران عقب‌ماندگی کشور را درک کرده بود، از نتایج سیاسی آن که کاهش قدرت و اختیارات نامحدود شاه بود، به‌شدت وحشت داشت. (تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۳۶)

۱۳۹- (بهرروز یحیی)

اقتدار نظامی ایران در زمان نادرشاه افشار و سپس آقامحمدخان قاجار، برای مدت کوتاهی حاکمان روسی را از حمله به مرزهای ایران بازداشت. دور اول جنگ‌های ایران و روسیه به پیروزی روسیه و انعقاد معاهده گلستان انجامید. (تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۴۱ و ۴۲)

۱۴۰- (بهرروز یحیی)

براساس عهدنامه گلستان، ایران از داشتن کشتی جنگی در دریای مازندران (خزر) محروم شد و براساس عهدنامه ترکمانچای ۵ میلیون تومان غرامت به روسیه پرداخت کرد و به اتباع روسیه حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) داد. (تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۳)

۱۵۶- (آزاده میرزایی)
اصلاحات ارضی از سال ۱۳۴۱ در کشور ما انجام گرفت و به انهدام کشاورزی انجامید. (مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰

۱۵۷- (مهمعلی فطیبی بایگی)
آمایش سرزمین، سامان دادن و نظم بخشیدن (تنظیم) به رابطه انسان، «فضای جغرافیایی» و فعالیت است. (مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۱

۱۵۸- (مهم ابراهیم مازنی)
مهاجران از روستاها و شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ مهاجرت می‌کنند تا شغل بیابند و درآمد بیشتری کسب کنند. آن‌ها عمدتاً کارگران ساده و فاقد مهارت و تخصص‌اند. از سوی دیگر، فرصت‌های شغلی در شهرها محدود است. به همین سبب مهاجران به کارهایی مانند کارگری موقتی و روزمزد و... مشغول می‌شوند. متأسفانه گروهی از فعالان این بخش را کودکان کار تشکیل می‌دهند.

(مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۳

۱۵۹- (مهم ابراهیم مازنی)
زآغه‌نشینی نوعی اسکان غیررسمی است و فقر شهری از پیامدهای آن می‌باشد. سایر گزینه‌ها از علل به وجود آمدن پدیده زآغه‌نشینی هستند. (مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۴

۱۶۰- (مهمعلی فطیبی بایگی)
درآمد کم، بیکاری و مسکن نامناسب به فقر شهری منجر می‌شود. فقر شهری موجب افزایش بزهکاری و جرم و جنایت می‌گردد. (مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۵

۱۶۱- (آزاده میرزایی)
در گذشته، «توسعه کشاورزی» مهم‌ترین عامل توسعه روستایی محسوب می‌شد اما امروزه توسعه روستایی «صرفاً به توسعه کشاورزی محدود نمی‌شود» و به «همه جنبه‌های اجتماعی و فرهنگی و محیط زیستی به‌طور هماهنگ اهمیت داده می‌شود».

(مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۳

۱۶۲- (آزاده میرزایی)
تهیه و اجرای طرح‌های هادی روستایی از وظایف مهم «بنیاد مسکن انقلاب اسلامی» است. (مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۵

۱۶۳- (فاطمه سقایی)
سامانه اطلاعات جغرافیایی (GIS)، عبارت است از مجموعه‌ای از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای رایانه‌ای که امکان جمع‌آوری، ذخیره، پردازش و تجزیه و تحلیل اطلاعات و نمایش اشکال مختلف داده‌ها و اطلاعات جغرافیایی را فراهم می‌آورد. سامانه اطلاعات جغرافیایی در علوم و رشته‌های مختلف استفاده می‌شود.

(مغرافیا ۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه ۳۸

۱۴۹- (آزاده میرزایی)
مبارزات مردم الجزایر به فرماندهی امیر عبدالقادر، بر ضد ارتش فرانسه بود. (تاریخ ۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۷۷

۱۵۰- (آزاده میرزایی)
فقدان تشکیلات منظم و منسجم اداری و اقتصادی به حکومت مشروطه اجازه نمی‌داد که حاکمیت ملی را در سرتاسر کشور برقرار کند. نمایندگان دومین دوره مجلس شورای ملی چاره رفع این مشکل را در استخدام کارشناسان خارجی دیدند.

(تاریخ ۳)، انقلاب مشروطه ایران، صفحه ۷۴

جغرافیا (۳)

۱۵۱- (فاطمه سقایی)
منظور از مقر، مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن روی زمین است. مقر هر روستا یا شهر، هسته اولیه آن را نیز شامل می‌شود که مردم بر حسب نیاز آن را برای زندگی انتخاب کرده و به اشغال درآورده‌اند و بعدها روستا یا شهر از آن محل گسترش یافته است.

تغییرات محیط پیرامون ممکن است موجب از دست رفتن موقعیت و اعتبار یک سکونتگاه شود.

(مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۲ و ۴

۱۵۲- (مهمعلی فطیبی بایگی)
اولین تمدن‌های بشری و نخستین شهرهای پرجمعیت، در کنار رودهای دجله و فرات، نیل و سند و... پدید آمدند. در سکونت‌گزینی انسان‌ها در این مناطق، عواملی چون آب فراوان، آب و هوای ملایم و معتدل و خاک حاصل‌خیز نقش داشته‌اند که نشان از اهمیت بیش‌تر عوامل طبیعی در انتخاب مکان برای استقرار و سکونت جمعیت دارد.

(مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲

۱۵۳- (پرویز بهیمی)
متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا «ملاک جمعیتی» است و در «روستاها» وابستگی اجتماعی و تعاون و همکاری بیش‌تر است.

(مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶

۱۵۴- (آزاده میرزایی)
منظور از اصطلاح شهرنشینی، «افزایش نسبت جمعیت شهرهای یک کشور یا ناحیه به روستاهای آن است».

سرعت گسترش شهرنشینی در «آسیا و آفریقا» بیشتر از سایر نواحی جهان است. (مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۰ و ۱۱

۱۵۵- (پرویز بهیمی)
مگالاپلیس بوستن - واشنگتن در «شمال شرقی» ایالات متحده آمریکا واقع شده است و در نتیجه گسترش زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل، «زنجیره‌ای از مادرشهرها» پدید آمده‌اند که به آن‌ها مگالاپلیس می‌گویند.

(مغرافیا ۳)، مغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۴

جامعه‌شناسی

۱۷۱- (ارغوان عبدالملکی)
جامعه‌شناسی پوزیتیویستی، علوم طبیعی را الگوی خود می‌داند و روش‌های علوم طبیعی را به کار می‌گیرد.

در جامعه‌شناسی پوزیتیویستی، پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی دانسته می‌شوند و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود. بنابراین روش مطالعه آن‌ها نیز یکسان دانسته می‌شود. در این رویکرد روش مطالعه جامعه همان روشی که در مطالعه طبیعت به کار گرفته می‌شود، یعنی روش حسی و تجربی است و همان‌طور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت، امکان پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسان‌ها فراهم می‌کند، جامعه‌شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد.
(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۴، ۲۸ و ۲۹)

۱۷۲- (ارغوان عبدالملکی)
علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آن‌ها را دارند. علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده‌های اجتماعی و انتقاد از آن‌ها، فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان، فراهم می‌آورند.

آلفرد نوبل، صاحب کارخانه اسلحه‌سازی بوفورس پس از انتشار خبر دروغین فوتش، به این فکر افتاد تا تصویر بهتری از خود برای آیندگان به جا گذارد. او بیش‌تر دارایی خود را به جایزه‌ای به نام خود اختصاص داد تا همه ساله به افراد شایسته، اهدا شود.
جامعه‌شناسی خرد، کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را مطالعه و بررسی می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۰، ۱۱ و ۱۳)

۱۷۳- (آزیتا پیرقی)
از نظر جامعه‌شناسی تفهیمی، کنش‌های اجتماعی معنا دارند و فقط از راه دریافت معانی و فهم آن‌ها شناسایی می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۵، ۴۸ و ۴۹)

۱۷۴- (ارغوان عبدالملکی)
جامعه‌شناسان انتقادی علاوه بر روش‌های تجربی و تفهیمی، روش‌های دیگری را نیز به رسمیت می‌شناسند. همین روش‌ها به آن‌ها امکان می‌دهد که درباره ارزش‌ها و هنجارها داوری کنند و برای عبور از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب، راه‌حلی ارائه کنند. مهم‌ترین هدف جامعه‌شناسان انتقادی، نقد وضعیت موجود جامعه برای رسیدن به یک وضعیت مطلوب‌تر است. جامعه‌شناسی انتقادی، دو رویکرد قبلی جامعه‌شناسی؛ یعنی جامعه‌شناسی پوزیتیویستی و تفهیمی را محافظه‌کار می‌داند؛ زیرا آن رویکردها نمی‌توانند درباره ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی داوری کنند و به شرایط موجود تن می‌دهند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۶)

۱۶۴- (مهمد علی فطیپی باگی)
در سامانه اطلاعات جغرافیایی، کدبندی در مرحله «ورودی» و نمایش اطلاعات به صورت نقشه، نمودار و جدول در مرحله «خروجی» قرار دارد.
(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های جغرافیایی، صفحه ۳۹)

۱۶۵- (پوروز بهی)
در نیم‌قرن اخیر سه عامل موجب گسترش و تحول در صنعت حمل‌ونقل شده است: ۱- افزایش جمعیت و تقاضا برای حمل‌ونقل ۲- گسترش تجارت و اقتصاد جهانی ۳- پیشرفت‌های علمی و فناوری در تولید وسایل حمل‌ونقل.
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۳)

۱۶۶- (فاطمه سقای)
دسترسی به کانال‌ها، بندرها، تنگه‌ها و آبراهه‌ها و نظایر آن از عوامل قدرت سیاسی کشورهاست و حکومت‌ها می‌توانند از آن‌ها در مواقع خاص به عنوان ابزار سیاسی استفاده کنند.
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۴۴)

۱۶۷- (پوروز بهی)
برای رفتن به مکان‌های دورافتاده یا مناطق روستایی اغلب از شیوه حمل‌ونقل جاده‌ای استفاده می‌شود (مزیت) و میزان مصرف سوخت و آلودگی محیط زیست در شیوه حمل‌ونقل جاده‌ای بسیار زیاد است (معایب).
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۴۵ و ۴۶)

۱۶۸- (مهمد ابراهیم مازنی)
موارد نادرست:
ب) بیش‌ترین میزان خطوط سریع‌السیر (چین)
د) تنها خط ریلی برقی ایران (جلفا - تبریز)
ه) از اولین قطارهای پرسرعت الکتریکی جهان (توکیو - ازاکا)
و) طولانی‌ترین خط قطار تندروی جهان (پکن - گوانگجو)
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۳۹ و ۵۰)

۱۶۹- (آزاده میرزایی)
تشریح عبارتهای غلط:
الف) در سال ۲۰۱۴ میلادی بیش از ۳/۵ میلیون کیلومتر خط لوله در سراسر جهان وجود داشته است.
ب) در سال ۱۳۹۶ پرتعدادترین بنادر مسافری کشور، به ترتیب بنادر قشم، شهید حقانی، چارک و خرمشهر بودند.
د) در سال ۱۳۹۴، ۸۶/۴ هزار تن بار در حمل‌ونقل هوایی ایران جابه‌جا شده است.
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۳۹، ۵۲، ۵۴، ۵۶ و ۵۷)

۱۷۰- (مهمد علی فطیپی باگی)
- مقرون به صرفه بودن انتقال مایعات از طریق خط لوله و آسیب کمتر آن به محیط زیست، از مزایای حمل‌ونقل از طریق خط لوله است؛ با این حال احداث و تعمیر لوله‌ها و ایستگاه‌های واسطه‌ای به سرمایه‌گذاری فراوان نیاز دارد. هم‌چنین، خطوط لوله از نظر حوادث غیرمترقبه به مراقبت نیاز دارند.
- طول خطوط لوله نفت ایران ۱۴ هزار کیلومتر و طول خطوط لوله فشار قوی گاز کشور، ۳۸ هزار کیلومتر است.
(جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۵۷ و ۵۸)

۱۸۲- (پارسا میبویی)

- کنش آدمی وابسته به آگاهی است.
- دانش عمومی، گسترده‌ترین بخش ذخیره دانشی است.
- دانش علمی قدرت دفاع از حقایق موجود در دانش عمومی را ایجاد می‌کند.
- جهان‌های اجتماعی مختلف براساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذفیره دانشی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۱۸۳- (آزیتا بیدرقی)

علت عبارت اول ← عدم توجه به عمق پدیده‌های اجتماعی
علت عبارت دوم ← نادیده‌گرفتن پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی
علت عبارت سوم ← فهم کنش‌های اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۳۵ تا ۳۹)

۱۸۴- (آزیتا بیدرقی)

وجود نظریات متفاوت، نشانه پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آن‌ها است.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۳۷)

۱۸۵- (آزیتا بیدرقی)

عبارت اول: «ب»

عبارت دوم: «الف»

عبارت سوم: «ج»

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۳۹ و ۵۰)

۱۸۶- (آزیتا بیدرقی)

فعالیت‌ها و خلاقیت کنشگران موجب پیدایش معانی گوناگون می‌شود و پیامد آن پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها درون هر جهان اجتماعی است.
فهم هر کنشی مستلزم دسترسی به معنای ذهنی و معنای فرهنگی نهفته در آن است.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۳۸)

۱۸۷- (آزیتا بیدرقی)

برای فهم دقیق کنش اجتماعی و درک معنای آن باید به سراغ روش‌های کیفی رفت که تنوع‌ها و تفاوت‌های کنش انسان‌ها را در نظر می‌گیرد.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۳۹)

۱۸۸- (ارغوان عبدالملکی)

علوم طبیعی با شناخت طبیعت و قوانین آن، به انسان قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آن‌ها را می‌دهند و به او در استفاده از طبیعت، کمک می‌کنند. علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن‌ها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و هم‌چنین وسیله غلبه او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۷۵- (آزیتا بیدرقی)

تفاوت پدیده‌های اجتماعی، در معنای متفاوتشان است. فهم معنای پدیده‌های اجتماعی نمی‌تواند با روش‌های پوزیتیویستی و مشاهده و آزمون صورت پذیرد؛ بلکه باید با روش‌های تفهیمی (حس و تجربه و عقل) به معنای آن‌ها پی برد.
(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۵، ۳۶ و ۳۸)

۱۷۶- (آزیتا بیدرقی)

لازمه شناخت پدیده‌های اجتماعی، شناخت صحیح و توأمان تفاوت‌های فردی- اجتماعی و وجوه مشترک انسان‌ها است.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۳۷)

۱۷۷- (پارسا میبویی)

جنگ‌های نامنظم مبتنی بر آگاهی فرهنگی و جغرافیایی سربازان محلی یک منطقه است که قادرند در موقعیت بومی خود، با امکانات محدود حتی در برابر تهاجم یک ارتش بزرگ نیز مقاومت کنند. سربازان جنگ‌های نامنظم معمولاً نقشه‌های از پیش برنامه‌ریزی شده را اجرا نمی‌کنند بلکه متناسب با موقعیت خاص جغرافیایی و فرهنگی خود عمل می‌کنند. سربازان جنگ‌های نامنظم به سبب انگیزه‌های اخلاقی و آرمان‌های معنویشان، توانی فراتر از نظم موجود به دست می‌آورند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

۱۷۸- (پارسا میبویی)

تشریح گزاره‌های غلط:

- ساختارهای اجتماعی، هر چقدر هم جاافتاده و باسابقه باشند، با کنش‌های افراد به وجود آمده‌اند و برقرارند.

- میزان تأثیرگذاری همه اعضای جامعه یکسان نیست و صاحبان برخی مشاغل و مسئولیت‌ها، نسبت به سایرین اثرگذاری بیشتری دارند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۴، ۳۵ و ۳۸)

۱۷۹- (پارسا میبویی)

تعبیر نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد به قفس آهنین: خلاقیت‌زدایی

رعایت کردن نظم بدون در نظر گرفتن این‌که برای تحقق چه ارزش‌ها و آرمان‌هایی به کار گرفته می‌شود: خلاقیت‌زدایی

اخلاق گریزی: ارزش‌زدایی

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۱۸۰- (پارسا میبویی)

- در جامعه‌شناسی پوزیتیویستی ارزش بودن مهربانی و فداکاری و ضدارزش بودن کینه‌توزی و خودخواهی قابل فهم نیست؛ زیرا با استفاده از روش‌های تجربی نمی‌توان گفت که مهربانی یک فضیلت اخلاقی و کینه‌توزی یک ردیلت اخلاقی است.

- خشت بنای جامعه، کنش اجتماعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۴، ۳۸ و ۳۹)

۱۸۱- (پارسا میبویی)

تشریح گزاره‌های غلط:

اگر دانش عمومی (نه علمی) نباشد، زندگی اجتماعی ما مختل می‌شود و جهان اجتماعی فرو می‌پاشد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذفیره دانشی، صفحه‌های ۳ تا ۵)

۱۹۴- (موسی اکبری)

در جهان خارج، وجود هیچ‌گونه مغایرتی با ماهیت ندارد؛ چرا که اگر به مغایرت وجود و ماهیت در جهان خارج قائل باشیم نمی‌توانیم وجود واقعیات را توقع داشته باشیم و گویی در این جهان هیچ چیز امکان وجود داشتن ندارد از جمله واجب‌الوجود.

نکته: این سؤال براساس یک فرض محال طرح شده است که اگر ما این فرض را درست بدانیم گزینه «۱» کاملاً مغایر با آن می‌باشد و دیگر گزینه‌ها هم‌سوتر با نتیجه این فرض هستند.

(فلسفه، کلمت مشاء، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۴)

۱۹۵- (موسی اکبری)

- مواد ثلاث از ابداعات حکمای مشایی است.

- آنچه که در جهان وجود ندارد می‌تواند ممتنع‌الوجود باشد یا ممکن‌الوجود.

(فلسفه، کلمت مشاء، صفحه ۳۴)

۱۹۶- (موسی اکبری)

رابطه بین والدین و فرزندان از نوع روابطی است که بعد از وجود دو طرف پیدا می‌شود؛ بنابراین بین آن‌ها رابطه علی و معلولی برقرار نیست.

(فلسفه، کلمت مشاء، صفحه ۳۷)

۱۹۷- (موسی اکبری)

تنها وجود علت نخستین یا همان علت العلل را می‌توان ضامن تحقق زنجیره دانست نه همه علت‌ها.

(فلسفه، کلمت مشاء، صفحه ۴۳ و ۴۴)

۱۹۸- (فرهار علی‌نژاد)

- لحن فارابی در کتاب «فصوص الحکم» به لحن عرفا شباهت دارد و عباراتش نمودار عشق راستین او به حق و وجد و حال معنوی اوست.

- «رسالة جمع بین رأی دو حکیم» زمینه‌ای است برای اینکه فارابی نظرات خود را به مثابه فلسفه درست بیان کند و به همین جهت، نه یک پژوهش صرف در فلسفه ارسطو و افلاطون، بلکه طرح تأسیس فلسفه اسلامی است.

(فلسفه، کلمت مشاء، صفحه ۶۲)

۱۹۹- (فرهار علی‌نژاد)

به اعتقاد فارابی، زعیم مدینه باید به عالی‌ترین درجات تعقل و تفکر رسیده باشد تا بتواند مصالح مردم و شرایع و احکام را دریافت کند و آن‌ها را با وضوح برای همگان بیان کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سعادت اخروی و دنیوی، هدف اصلی اجتماع و مدینه است.
گزینه «۲»: اتصال با عقل فعال، مختص انبیاء نیست و در اولیا هم دیده می‌شود.
گزینه «۳»: نقش عقل فعال در جهان هستی، مشابه نقش رئیس در مدینه فاضله است.

(فلسفه، کلمت مشاء، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۲۰۰- (موسی اکبری)

سیاست فاضله بدون قیادت زعیم مدینه امکان اجرا و تحقق ندارد.

(فلسفه، کلمت مشاء، صفحه ۶۶)

۱۸۹- (ارغوان عبدالملکی)

نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم. نظم یعنی قرار گرفتن هر پدیده در جای خود. جای پدیده‌ها را همین قواعد تعیین می‌کنند.

ارتباط میان پدیده‌های اجتماعی ساختار اجتماعی نامیده می‌شود. ساختار اجتماعی، چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است.

منظور از پویا بودن نظام اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر، اثر می‌پذیرند. نظام اجتماعی هم می‌تواند در خود تغییراتی به وجود آورد و هم می‌تواند در محیط خود، تغییراتی ایجاد کند. رشد جمعیت از جمله تغییراتی است که یک نظام در خود ایجاد می‌کند.

نظام اجتماعی همانند یک موجود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت، حفظ نماید.

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۱، ۲۲ و ۲۴)

۱۹۰- (ارغوان عبدالملکی)

اگر جامعه را هم‌چون طبیعت تصور کنیم و آن را دستاوردی انسانی ندانیم، یعنی آن را واقعیتی بیرونی تصور کنیم که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت اداره می‌شود، در آن صورت ما فقط می‌توانیم از دانش‌های ابزاری خود استفاده کنیم و جامعه و پدیده‌های اجتماعی را بشناسیم؛ اما قادر نخواهیم بود که تغییری بنیادین در جامعه به وجود آوریم. نظم اجتماعی بیرون و مستقل از ما خواهد بود و فقط باید خود را با آن تطبیق دهیم و سازگار کنیم.

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه ۲۹)

فلسفه دوازدهم

۱۹۱- (موسی اکبری)

این آیه مسلک اهل حدیث را زیر سؤال می‌برد؛ زیرا آنان در مسائل مابعدالطبیعه دین، بحث عمل را روا نمی‌دانستند.

(فلسفه، کلیات، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۹۲- (فرهار علی‌نژاد)

حضرت فاطمه زهرا (س) در خطبه معروفی که در «بلاغات النساء» ذکر شده است، چنین می‌فرماید:

«... خدایی که دیدگان او را دیدن نتوانند (مادی نبودن خداوند) و گمان‌ها چونی و چگونگی او را ندانند (مجهول بودن ماهیت خداوند)، همه چیز را از هیچ پدید آورد و بی‌نمونه‌ای انشاء کرد. نه به آفرینش آن‌ها نیازی داشت و نه از آن خلقت سودی برداشت، جز آنکه خواست تا قدرتش را آشکار سازد (هدف خلق از آفرینش).»

(فلسفه، کلیات، صفحه ۱۲)

۱۹۳- (عمید مهرئی)

- متی بن یونس کتاب شعر ارسطو را ترجمه کرده است.

- اسکندر افرویدیسی از شارحان فلسفه ارسطو می‌باشد.

(فلسفه، کلیات، صفحه ۲۳)

۲۰۶- (قارج از کشور ۹۶)

بسیاری از فیلسوفان از جمله ارسطو و به تبع آن ابن‌سینا کل ممکنات و جهان هستی را قدیم دانسته‌اند زیرا اگر حادث باشند یعنی در زمان مشخصی خلق شده‌اند که باز هم نقضی بر ذات خداوند وارد می‌شود.

طراح محترم با این استدلال کلیه ممکنات را قدیم دانسته و بعضی قدیم‌ها را ممکن و بعضی دیگر را غیرممکن (خدا) و رابطه عموم و خصوص مطلق برقرار کرده است.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۲۰۷- (کتاب آبی)

تقدم علت بر معلول یعنی آن که علت مقدم بر معلول به وجود آمده است و معلول در مرتبه بعد از علت قرار دارد.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه ۴۳)

۲۰۸- (کتاب آبی)

در دیدگاه مشائی فیض هستی به وسیله عقول دهگانه به عالم هستی انتقال پیدا می‌کند.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه ۵۴)

۲۰۹- (کتاب آبی)

همان‌طور که در بدن، قلب بر همه اعضای بدن ریاست دارد و مواد لازم برای سوخت و ساز اعضا را به اندازه ظرفیت و نیاز به آن‌ها می‌رساند، ریاست زعیم مدینه فاضله نیز عین برقراری نظام عدل و توزیع عادلانه امکانات اجتماعی است.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه ۶۴)

۲۱۰- (کتاب آبی)

- افراد در مدینه فاضله، هر کدام برحسب استعدادهاى خاص خود موقعیتی را در مدینه احراز می‌کنند.

- به عقیده فارابی، رئیس مدینه فاضله باید خود به اعلا درجه سعادت بشری که همانا اتصال با ملک وحی یا عقل فعال است رسیده باشد. وحی انبیاء و الهامات اولیا همگی نشان از این اتصال دائمی دارد.

- سیاست فعل و تدبیر زعیم مدینه فاضله است متناسب با تعالیم و الهامات روحانی و احکام و قوانینی که از مبدأ وحی و الهام سرچشمه گرفته است.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه‌های ۶۴ تا ۶۶)

۲۰۱- (کتاب آبی)

سؤال مذکور، به تبیین عقلانی «علوم انسانی» به عنوان موضوع تحقیق فلسفی می‌پردازد. در فلسفه هر علم، به بحث و تحقیق پیرامون روش‌ها، مسائل زیربنایی و تبیین مبانی آن علم پرداخته می‌شود.

(فلسفه، کلیات، صفحه ۳)

۲۰۲- (کتاب آبی)

امام خمینی (ره) درباره اختلاف در تعبیر می‌فرماید: «یک مطلب اگر با زبان‌های مختلف هم بیان شود، باز همان مطلب است؛ مثلاً فلاسفه زبانی خاص خودشان دارند، عرفا نیز زبانی مخصوص دارند، شعرا هم زبان خاص شعری دارند. زبان اولیای معصوم (ع) نیز طور دیگری است .... مطالب مختلف نیست، تعبیرات مختلف است.»

(فلسفه، کلیات، صفحه ۱۰)

۲۰۳- (کنکور سراسری ۹۴)

متفکران مسیحی در آغاز قرون وسطی تنها تاحدودی با افکار افلاطون و نوافلاطونیان آشنایی داشتند. آن‌ها از طریق آثار فیلسوفان اسلامی، علاوه بر کسب شناخت گسترده‌تر از اندیشه‌های ارسطو با ابتکارات فیلسوفان اسلامی، که در راه سازگار کردن اعتقادات دینی با استدلال‌های عقلی گام‌های بلندی برداشته بودند، آشنا شدند.

(فلسفه، کلیات، صفحه ۲۴)

۲۰۴- (کتاب آبی)

شکاک واقعی وجود ندارد و شکاک‌ترین شکاکان نیز در عمل و در مسیر زندگی خود ناچار از قبول و واقع‌بینی این اصل (واقعیتی هست) هستند.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۲۰۵- (کتاب آبی)

یک متمتع‌الوجود هیچ‌گاه وجود نخواهد یافت و رابطه بین ماهیت آن و وجود همواره سلبی است.

یک ممکن‌الوجود نه اجباری بر وجود یافتن دارد نه اجباری بر عدم وجود. بنابراین عقل ناگزیر از نفی یا قبول رابطه بین ماهیت آن و وجود نیست.

(فلسفه، کلمات مشاء، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)